

«Жеңіл өнеркәсіп» саласындағы салалық біліктілік шеңбері

1. «Жеңіл өнеркәсіп» саласындағы салалық біліктілік шеңбері (бұдан әрі-СБШ) сегіз біліктілік деңгейін қамтиды, бұл Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2012 жылғы 24 қыркүйектегі № 373-ө-м және Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 28 қыркүйектегі № 444 бірлескен бұйрығымен бекітілген Ұлттық біліктілік шеңберіне (бұдан әрі – ҰБШ) сәйкес келеді (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8022 болып тіркелді, «Казахстанская правда» газетінде 2012 жылғы 24 қарашада № 408-409 (27227-27228) жарияланған).

2. СБШ-ның негізгі бағыты – жеңіл өнеркәсіпте түпкілікті тұтынудың бәсекелі өнімін құруда және өткізуде мемлекеттік және салалық саясаттың қ ұ р а л ы б о л у .

3. СБШ-да пайдаланылатын негізгі терминдер мен ұғымдар:

1) білім – оқу және жеке тәжірибесі арқылы ақпаратты меңгеру нәтижесі, оқу немесе жұмыс саласына қатысты фактілердің, қағидаттардың, теория мен практиканың жиынтығы, біліктіліктің бағалануға тиіс бөлігі;

2) ҰБШ – еңбек нарығында танылатын біліктілік деңгейлерін құрылымдалған с и п а т т а у ;

3) ұлттық біліктілік жүйесі – мамандардың біліктілігіне еңбек нарығы тарапынан сұраныс пен ұсыныстарды құқықтық және институционалдық реттеу т е т і к т е р і н і ң ж и ы н т ы ғы ;

4) тәжірибе – саналы қызмет, белгілі бір уақыт аралығында меңгерілген және тиімді пайдаланыла алатын білім мен дағдылар;

5) СБШ – салада танылатын біліктілік деңгейлерін құрылымдық жағынан с и п а т т а у ;

6) кәсіби стандарт – кәсіби қызметтің нақты саласында біліктілік деңгейіне және құзыреттілікке, еңбек мазмұнына, сапасына және жағдайларына қойылатын талаптарды а й қ ы н д а й т ы н с т а н д а р т ;

7) икем – қызметті жүзеге асыру және міндеттерді шешу мақсатында білімді қолдану және құзыреттілік таныту қабілеті (логикалық, интуитивтік, шығармашылық және практикалық ойлауды қолдану).

4. Жеңіл өнеркәсіп салаларының стратегиялық мақсаттары:

1) жұмыскерлердің басқарушылық, инженерлік, техникалық және кәсіпкерлік к ә с і б и л і г і н а р т т ы р у ;

2) ғылыми, жобалау ұйымдары, аралас кәсіпорындар кооперациясының тұрақты механизмдерін және олармен өзара серіктестік іс-қимыл қалыптастыру;

3) станоктардың, құралдар мен технологиялық жабдықтардың паркін жаңарту және қазіргі заманғы паркін құру;

4) жеңіл өнеркәсіптің бәсекеге қабілетті өнімін жасау.

5. СБШ-ның міндеті кәсіптік стандарттарды одан әрі әзірлеу үшін жеңіл өнеркәсіп салаларының қолданыстағы және перспективалы технологияларын ескере отырып, қызметкерлердің функционалдық мінез-құлқына, икеміне, дағдыларына және біліміне қойылатын талаптарды айқындау болып табылады.

6. Саланың өнімді жасау мен іске асырудың қолданыстағы және перспективалы технологияларды қолданумен байланысты негізгі өндірістік міндеттері:

1) нормативтік техникалық құжаттама әзірлеу;

2) өндіріс құралдарын жетілдіру және дайындау;

3) энергия үнемдейтін және «жасыл» технологиялар мен материалдарды пайдалану;

4) жеңіл өнеркәсіп өнімін өндіру және өткізу.

7. Проблемалық үлгідегі негізгі салалық міндеттер:

1) сала субъектілері кооперациясының бәсекеге қабілетті модельдерін әзірлеу және іске асыру;

2) кәсіпорындардың тұрақты даму стратегияларын әзірлеу;

3) жұмыскерлерді кәсіби деңгейін тұрақты түрде арттыруға, сапалы және өнімділігі жоғары еңбекке ынталандыру жүйелерін құру;

4) өнертабыстық қызметті және ұтымды етуді ұйымдастыру;

5) өнімнің өзіндік құнын төмендету, өндірістің энергия тиімділігін арттыру;

6) жеңіл өнеркәсіпті тиімді басқару әдістерін пайдалану;

7) мемлекеттік-жеке меншік серіктестік механизмдерін әзірлеу және іске асыру;

8) жеңіл өнеркәсіп тауарларының бәсекеге қабілетті ассортиментін дамыту, импорттың орнын басу.

8. СБШ мынадай:

1) ҰБШ біліктілік деңгейлерінің жеңіл өнеркәсіпте қолданылатын және перспективалы технологияларды ескере отырып жұмыскердің құзіреттеріне, білімдеріне, икеміне және дағдыларына қойылатын талаптарын нақтылау;

2) СБШ-ның төменгі біліктілік деңгейлерінен жоғары деңгейлерге ауысқан кездегі талаптардың сабақтастығы;

3) жеңіл өнеркәсіп жұмыскерлерінің құзіреттеріне, білімдеріне, икеміне және дағдыларына қойылатын талаптар сипаттамасының бір мағыналылығы, қисындылығы және қысқалығы;

4) жеңіл өнеркәсіптің барлық кәсіптік қызметтер саласына СБШ-ның үлгілік талаптарының әмбебаптылығы, қолайлығы;

5) жұмыскерлердің біліктілік деңгейін арттыруды ынталандыру қағидаттары ескеріле ала отырып әзірленді.

9. СБШ СБШ-ға 1-қосымшаға сәйкес құрылым бойынша ресімделген шеңберлік құрылымды білдіреді.

СБШ кәсіптік қызметтің жалпы сипаттамаларының әрбір біліктілік деңгейіне арналған сипаттаудан тұрады, атап айтқанда:

1) тұлғалық және кәсіптік құзыреттер – бұл көрсеткіш жұмыскердің жалпы құзыретін айқындайды және мынадай үш негізгі көрініс беру дәрежесі бар:

басшылықтың қол астындағы қызмет;

өзіндік атқарушылық қызмет;

басқаларға басшылық ету.

2) білім – бұл көрсеткіш кешенді болып табылады және білімге қойылатын талаптарды айқындайды, кәсіптік қызметтің мынадай ерекшеліктеріне байланысты болады:

пайдаланатын ақпараттың көлемі мен күрделілігі;

білімнің инновациялығы;

олардың абстрактілік дәрежесі (теориялық және практикалық білімнің арақатынасы);

оның көрініс беру (біліктіліктің бір деңгейінен басқасына ауысу) дәрежесі көрсеткіштердің құрамдас бөліктерінің бірінің (кез келгенінің), екеуінің де немесе үшеуінің өзгеруіне байланысты.

3) икем және дағды – бұл көрсеткіш кешенді болып табылады және біліктілікке қойылатын талаптарды айқындайды, кәсіптік қызметтің мынадай ерекшеліктеріне байланысты болады:

кәсіптік міндеттерді шешу тәсілдерінің көптігі (өзгергіштігі), осы тәсілдерді таңдау немесе әзірлеу қажеттілігі;

жұмыс жағдайының белгісіздік және оның дамуының беймәлімдігі дәрежесі;

оның көрініс беру (біліктіліктің бір деңгейінен басқасына ауысу) дәрежесі көрсеткіштердің құрамдас бөліктерінің бірінің (кез келгенінің) немесе екеуінің де өзгеруіне байланысты.

10. Біліктілік деңгейі белгілі бір білім беру бағдарламасын игеру және/немесе практикалық тәжірибе нәтижесі болып табылады.

Біліктілікті өсіру немесе әрбір деңгейде оның бейінін өзгерту үшін тиісті лицензиялары бар ұйымдарда біліктілігін арттыру және кадрларды қайта даярлау жүйесінің қосымша білім беру бағдарламалары бойынша оқыту жүргізіледі.

Біліктілік деңгейі практикалық жұмыс тәжірибесін меңгеруіне, өз бетінше білім алуына және оқуына қарай өсуі мүмкін.

Білім беру мен оқытудың әртүрлі нысандарын есепке алу салалық біліктілік жүйелернің ішінде жүргізілетін болады.

Дербес білім беру траекториясын құру жұмыскердің білімі мен практикалық тәжірибесін, біліктілікті арттыру курстарын ескеру арқылы жүзеге асырылады, бұл біліктілік деңгейлерінің тінінен де, көлденеңінен деілгерілеуіне мүмкіндік б е р е д і .

Біліктілік деңгейлерінің білім беру және оқытудың ұлттық жүйесі деңгейлерімен арақатынасы СБШ-ға 2-қосымшада көрсетілген біліктілікке қол жеткізу көрсеткіші бойынша айқындалады.

11. СБШ қажет болған жағдайда біліктіліктің ішінде біліктіліктердің салалық талаптарының ерекшелігі көрініс табатын кіші деңгейлерді көздеді.

«Жеңіл өнеркәсіп» саласындағы салалық біліктілік шеңберіне 1-қосымша

Салалық біліктілік шеңберінің біліктілік деңгейінің сипаттамасы

Кәсіби қызметі салалары:

- 1) табиғи және химиялық талшықтардың иірімі;
- 2) тоқыма, трикотаж және тоқыма емес төсемдер өндірісі;
- 3) иірім жіп, тоқыма, трикотаж, тоқыма емес төсемдерді бояу және әрлеу;
- 4) талшықты материалдарды алғашқы өңдеу;
- 5) киім, шұлық нәски бұйымдары, бас киім өндірісі;
- 6) аяқ киім өндірісі;
- 7) галантерея өндірісі;
- 8) былғары және үлбір өндірісі және олардан жасалған бұйымдар.

ҰБШ деңгейі	СБШ деңгейі	Кәсіби қызметі салалары		
		Жеке және кәсіби құзыретіне қойылатын талаптар	Білігі мен дағдысына қойылатын талаптар	Біліуіне қойылатын талаптар
1	1	<p>Кәсіби қызметі салалары</p> <p>1) табиғи және химиялық талшықтардың иірім</p> <p>2) тоқыма, трикотаж және тоқыма емес төсемдер өндірі</p> <p>3) иірім жіп, тоқыма, трикотаж, тоқыма емес төсемдерді бояу және әрл</p> <p>4) талшықты материалдарды алғашқы өнде</p> <p>5) киім, шұлық нәски бұйымдары, бас киім өндірі</p> <p>6) аяқ киім өндіріс</p> <p>7) галантерея өндіріс</p> <p>8) былғары және үлбір өндірісі және олардан жасалған бұйымдар.</p>	<p>Білігі мен дағдысына қойылатын талаптар</p> <p>Бір үлгідегі күрделі емес практикалық тапсырмаларды орындайды, өзін-өзі</p>	<p>Біліуіне қойылатын талаптар</p> <p>Еңбек пәні, оны өзгеу процестері және тиіс орындаушылық әрекеттер топтамасы туралы базалық білім Қауіпсіздік және еңбекті қорғау</p>

		шикізатты, жабдықтарды, құралдарды жұмысқа дайындау.	бақылау және өзін-өзі басқара білу дағдыларын көрсетеді.	жөніндегі қағидалард білу.
2	2	Дербестігі: белгілі жағдайларда белгілі бір дербестігі бар, басшылық жасалатын жұмыс; басшылық жасап оқыту. Жауапкершілігі: қарапайым тапсырмалардың орындалу нәтижесі, өз қауіпсіздігі және басқалардың қауіпсіздігі; қоршаған ортаны қорғау және өртке қарсы қауіпсіздік бойынша талаптарды орындау. Күрделілігі: қарапайым бір үлгідегі міндеттерді орындау, жабдықтарға отын құю, ауысымды қабылдау, жабдықтарды тазалау және жұмыс орнын жинау.	Бір үлгідегі жеңіл практикалық тапсырмаларды орындайды, қарапайым өндірістік жағдайларда өзін-өзі бақылау және өзін-өзі басқара білу дағдыларын көрсетеді.	Еңбек пәні, қарапайым үлгілік міндеттерді орындау кезінде нәтижелерге қол жеткізу құралдары мен тәсілдері туралы базалық білім. Қауіпсіздік және еңбекті қорғау жөніндегі қағидалард білу.
3	3	Дербестігі: бір үлгідегі жағдайларда және кәсіби қызметтердің басшылық жасалатын күрделі жағдайларда дербес жұмыстарды жүзеге асыру, оқытуларды өз бетінше ұйымдастыру. Жауапкершілігі: жұмыстардың орындалу нәтижесі; өз қауіпсіздігі және басқалардың қауіпсіздігі; қоршаған ортаны қорғау және өртке қарсы қауіпсіздік бойынша талаптарды орындау. Күрделілігі: бір үлгідегі практикалық міндеттерді орындау; білім және практикалық тәжірибесі негізінде танымал тәсілін таңдау; Өзінің кәсіби қызмет саласына сәйкес негізгі технологиялық процестерді жүргізу.	Стандартты практикалық тапсырмаларды орындайды, дағдыларын жобалау алға қойған міндеттерді орындау тәсілдерін таңдауды көрсетеді.	Өз кәсіби қызметінд өнімді шығару технологиясы, жеңіл өнеркәсіп кәсіпорындарында еңбекті жоспарлау және ұйымдастыру туралы білімі. Қауіпсіздік және еңбекті қорғау жөніндегі қағидалард білу.
4	4	Дербестігі: бағынышты қызметкерлердің міндеттерді өз еркімен белгілеуін, нормаларды ұйымдастыру және іске асыруды бақылауын көздейтін, басшының басқаруымен нормаларды іске асыру бойынша орындаушылық-басқарушылық қызмет. Жауапкершілігі: нормалардың іске асыру нәтижесі; өз қауіпсіздігі және басқалардың қауіпсіздігі; қоршаған ортаны қорғау және өртке қарсы қауіпсіздік талаптарының орындауы. Күрделілігі: жұмыс жағдайын өз бетінше талдауды талап ететін әр түрлі үлгідегі практикалық міндеттерді шешу: өзінің кәсіби қызметі саласындағы күрделілігі түрлі деңгейдегі негізгі технологиялық процестерді жүргізу, ұжымдағы тәлімгерлік жұмыс. Жартылай фабрикаттар сапасын және технологиялық процестерді және дайын өнімді бақылау	Алынған тапсырмаларды анықтайды, бағыныштылардың міндеттерін белгілейді, қызметтерінің нәтижесін бағалайды, білім және дағдылардың жетіспеуін анықтайды, қызметкерлердің кәсіпқойлығын жоғарылатуға ынталандырады.	Кәсіби міндеттерді қос және шешу тәсілдер қағидағтары және амалдары туралы, өндірістегі қатынас этикасы мен психологиясы, еңбек уәждемесі және ынталандыру тәсілде туралы білуі. Қауіпсіздік және еңбекті қорғау жөніндегі қағидалард білу.
		Дербестігі: кәсіпорын қызметінің технологиялық процесс учаскесі мен стратегиясы шегіндегі басқарушылық қызмет.		

5	5	<p>Жауапкершілігі: өз еңбегін бағалау және жетілдіру, өзінің оқуы және басқаларды оқыту; өз қауіпсіздігі және басқалардың қауіпсіздігі; қоршаған ортаны қорғау өртке қарсы қауіпсіздік талаптарын сақтау.</p> <p>Күрделілігі: жұмыс жағдайлары өзгермелі түрлі жағдайларда шешім табу тәсілдерін таңдау негізінде практикалық міндеттерді шешу. Жеңіл өнеркәсіп өнімін өндіру технологиялық процесін ұйымдастыру бойынша жұмысты жүргізу, жобалау, жаңа жабдықтарды технологияларды және ассортименттерді игеру және өндіру бойынша жұмыстарды жүргізу, жеңіл өнеркәсіп өндірісінің тиімділігін және өнім сапасын арттыру бойынша ұйымдастырушылық - басқарушылық жұмыс.</p>	<p>Тапсырысты түсіну, жағдайды және өзінің іс-қимылдарын талдау, шешім қабылдау және оларды іске асыруға жағдай жасау, командалық жұмыс, басқарушылық және орындаушылық кәсіпқойлықты жоғарылату тұрғысынан қызметті бақылау және түзету дағдыларын көрсетеді.</p>	<p>Кәсіби жағдайларды жүйелік талдау және жобалау әдіснамасы басқарушылық шешімдерді қабылда тәсілдері, ұжым және ұжымдық құрылым туралы білуі. Қауіпсіздік және еңбекті қорғау жөніндегі қағидаларды білу.</p>
6	6	<p>Дербестігі: жұмыстар жөнінде басқа учаскелермен келісім жасауды болжайтын, кәсіпорын қызметтерінің стратегиясы шеңберіндегі басқарушылық қызмет.</p> <p>Жауапкершілігі: маңызды өзгерістерге және дамуға әкелуі мүмкін қызмет үдерістерін жоспарлау және әзірлеу, қызметкерлердің кәсіпқойлығын арттыруға жауапкершілігі.</p> <p>Күрделілігі: шешім қабылдау тәсілдерінің әр түрлілігін болмайтын міндеттерді шешуге бағытталған қызметтер. Зерттеу және тәжірибелі экспериментал жұмыстарды жүргізу, өндірісті кеңейтуді жобалау және жаңғырту, жеңіл өнеркәсіп ассортиментін кеңейту және жаңарту, жаңа технологияларды өндіру.</p>	<p>Белгісіздігі жоғары әлеуметтік және кәсіби жағдайларда жобалау және шешім қабылдау, өзін-өзі басқару мәдениеті, коммуникацияны ұйымдастыру және көзқарастарды келісу, нәтижелерді ресімдеу және олармен таныстыру, қазіргі заманғы бағдарламалық өнімдер мен техникалық құралдарды пайдалану дағдыларын көрсетеді.</p>	<p>Әлеуметтік және кәсіптік күрделі жағдайларды бірлесіп талдау, жобалау және шешім қабылдау әдіснамасы коммуникацияны ұйымдастыру және көзқарастарды келісу талдамалық және жобалық құжаттама ресімдеу және таныстыру тәсілдер туралы білуі. Қауіпсіздік және еңбекті қорғау жөніндегі қағидаларды білу.</p>
7	7-1	<p>Дербестігі: сала құрылымын жұмыс істетуге және дамыту стратегиясын құруды көздейтін басқарушылық қызмет</p> <p>Жауапкершілігі: маңызды өзгерістерге немесе дамуға әкелуі мүмкін қызмет үдерістерін жоспарлау, әзірлеу және оның нәтижелері.</p> <p>Күрделілігі: даму мәселелерін шешу, жаңа тәсілдерді әзірлеу, әр түрлі әдістерді қолдануды көздейтін қызмет.</p> <p>Жеңіл өнеркәсібі өнімдерін ішкі нарыққа өткізу, жеңіл өнеркәсібі өніміндегі Қазақстандық қамту үлесін ұлғайту, жергілікті кластерлерді дамыту.</p> <p>Дербестігі: сала құрылымын жұмыс істетуге және дамыту стратегиясын құруды көздейтін басқарушылық қызмет</p> <p>Жауапкершілігі: маңызды өзгерістерге және дамуға әкелуі мүмкін қызмет үдерістерін жоспарлау, әзірлеу және оның нәтижелері.</p>	<p>Міндет пен проблемаларды қою, инновациялық тәсілдерді, тұжырымдама жасау және қызмет стратегиясы әдістерін қолдана отырып, оларды жүйелі түрде шешу дағдыларын көрсетеді.</p>	<p>Тұжырымдаманы, стратегияны, қызметтік функционалды модельдерін құру әдіснамасын, жеңіл өнеркәсіп үшін кадрларды даярлау саласындағы акмеологиялық әдістерді қолдана отырып, міндеттер мен проблемаларды қол мен жүйелі түрде шешу тәсілдері туралы білі. Қауіпсіздік және</p>

	7-2	Күрделілігі: даму мәселелерін шешу, жаңа тәсілдерді әзірлеу, әр түрлі әдістерді қолдануды көздейтін қызмет. Жеңіл өнеркәсібі өнімдерін сыртқы нарыққа өткізу, жеңіл өнеркәсібі өніміндегі қазақстандық қамту үлесін ұлғайту, жергілікті кластерлерді дамыту.		еңбекті қорғау жөніндегі қағидалард білу.
8	8-1	Дербестігі: мемлекеттік ауқымдағы саланың ірі институционалдық құрылымдарына жұмыс істету және дамыту стратегиясын құруды көздейтін басқарушылық қызмет. Жауапкершілігі: маңызды өзгерістерге немесе дамуға әкелуі мүмкін қызмет үдерістерін жоспарлау, әзірлеу және оның нәтижелері. Күрделілігі: даму мәселелерін шешу, жаңа тәсілдерді әзірлеу, әр түрлі әдістерді қолдануды көздейтін қызмет. Жеңіл өнеркәсібі өнімдерін ішкі нарыққа өткізу, жеңіл өнеркәсібі өніміндегі қазақстандық қамту үлесін ұлғайту, жергілікті кластерлерді дамыту.	Жүйелік және стратегиялық ойлауды, логикалық әдістерді, кәсіби қызмет пен өзара іс-қимылдың модельдерін құру мен орындау әдістерін қолдана отырып, өзара тиімді шешімдерді қабылдау дағдыларын көрсетеді.	Қызметтің және өзге іс-қимылдың кооперативтік жүйелерін құру, жең өнеркәсіп саласындағы макроәлеуметтік және макроэкономикалық жүйелерді үлгілеу және басқару әдіснамасы туралы білім. Қауіпсіздік және еңбекті қорғау жөніндегі қағидалард білу.
	8-2	Дербестігі: мемлекеттік ауқымдағы саланың ірі институционалдық құрылымдарына жұмыс істету және дамыту стратегиясын құруды көздейтін басқарушылық қызмет. Жауапкершілігі: маңызды өзгерістерге немесе дамуға әкелуі мүмкін қызмет үдерістерін жоспарлау, әзірлеу және оның нәтижелері. Күрделілігі: даму мәселелерін шешу, жаңа тәсілдерді әзірлеу, әр түрлі әдістерді қолдануды көздейтін қызмет. Жеңіл өнеркәсібі өнімдерін сыртқы нарыққа өткізу, жеңіл өнеркәсібі өніміндегі қазақстандық қамту үлесін ұлғайту, жергілікті кластерлерді дамыту.		

«**Жеңіл өнеркәсіп**» салалық біліктілік шеңберіне 2-қосымша саласындағы

Біліктілікке қол жеткізу көрсеткіші

Біліктілік деңгейі	Тиісті деңгейдегі біліктілікке қол жеткізу жолдары
1	Практикалық тәжірибе және/немесе жұмыс орнында қысқа мерзімді оқыту (нұсқау) және/немесе бастауыштан кем емес орта білімі болған кезде қысқа мерзімді курстар.
2	Практикалық тәжірибе және/немесе негізгі орта білімнен кем емес жалпы орта білімі болған кезінде кәсіби даярлау (білім беру мекемесі негізінде қысқа мерзімді курстар немесе корпоративті білім беру және/немесе ересектерді қайта даярлау).
3	Практикалық тәжірибе және/немесе жалпы орта білім немесе негізгі орта білімнің негізінде техникалық және кәсіби білім немесе практикалық тәжірибесіз жалпы орта білім болған кезде кәсіп

	даярлау (білім беру мекемелерінің негізінде бір жылға дейін кәсіби даярлау бағдарламалар бойынша курстар немесе корпоративті оқыту).
4	Жоғары дәрежелі техникалық және кәсіби білім (қосымша кәсіби дайындық) және практикалық тәжірибе.
5	Техникалық және кәсіби білім (орта буын маманы), ортадан кейінгі білім, практикалық тәжірибе немесе жоғары білім.
6	Жоғары білім, практикалық тәжірибе.
7	Жоғары білім, практикалық тәжірибе, немесе жоғары оқу орнынан кейінгі білім, практикалық тәжірибе.
8	Жоғары білім, практикалық тәжірибе, немесе жоғары оқу орнынан кейінгі білім, практикалық тәжірибе. Осы біліктілік деңгейінде жоғары білім «Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 17 шілдедегі Заңы қабылданғанға дейін алынған жоғары білімді, сондай-ақ осы заңда белгіленген білім деңгейіне сәйкес айқындалған жоғары білімнен кейінгі білімді қамтиды.

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК